

Nr 55.

Ankom till riksdagens kansli den 13 mars 1946 kl. 4 em.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen under diverse kapitalfonder gjorda framställningar angående anslag för budgetåret 1946/47, i vad propositionen avser väg- och vattenbyggnadsverkets förrådsfond.

(4:e avd.)

1:o) **Smärre byggnadsarbeten, tillbyggnader m. m.** I propositionen nr 1 har Kungl. Maj:t under diverse kapitalfonder, väg- och vattenbyggnadsverkets förrådsfond, (bilaga 5, punkt 122 s. 219—235 av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över kommunikationsärenden för den 4 januari 1946) föreslagit riksdagen att till Smärre byggnadsarbeten, tillbyggnader m. m. för budgetåret 1946/47 anvisa ett investeringsanslag av 1 100 000 kronor.

I enlighet med riksdagens bemyndigande meddelade Kungl. Maj:t den 30 juni 1943 beslut om inrättande av väg- och vattenbyggnadsväsendets förrådsfond från och med den 1 juli 1943. Ursprungligen var redovisningen av fonden anordnad i anslutning till fonden för förslag till statsverket. Enligt ett av Kungl. Maj:t i 1945 års statsverksproposition framlagt, av riksdagen godkänt förslag har förrådsfonden per den 30 juni 1945 konstruerats såsom en självständig kapitalfond.

Genom beslut den 17 augusti 1945 har Kungl. Maj:t i enlighet med ett av väg- och vattenbyggnadsstyrelsen i samråd med riksräkenskapsverket upprättat förslag meddelat bestämmelser rörande *dels* invärdering per den 30 juni 1945 av de tillgångar, som på sätt i förenämnda proposition förutsatts skulle ingå i förrådsfonden, *dels* bokföring och litterering av fondens inkomster och utgifter, *dels ock* fondens konstruktion m. m.

Fonden har tillförts kapitaltillgångar, förutom genom invärdering av de från de förutvarande vägdistrikten övertagna bundna tillgångarna och genom övertagande av vissa maskiner från väg- och vattenbyggnadsstyrelsens hamnbyrå samt förutvarande järnvägs- och luftfartsbyrå, genom anvisande av investeringsanslag för budgetåren 1943/44 och 1944/45 under fonden för förslag till statsverket å respektive 10 600 000 kronor och 8 290 000 kronor samt för budgetåret 1945/46 under diverse kapitalfonder å 14 500 000 kronor. Sistnämnda anslag har beräknats på följande sätt, nämligen för garage- och förrådsbyggnader 2 500 000 kronor, för maskincentralförrådet 9 000 000 kronor, för effekter 2 500 000 kronor samt för ersättande av genom olyckshändelser förstörd egendom 500 000 kronor.

Vid anmälan i 1945 års statsverksproposition av förrådsfondens anslagsbehov för innevarande budgetår anförde dåvarande departementschefen, att det enligt hans mening vore önskvärt, att statsmakterna erhöle en mera överskådlig bild av investeringsanslagens användning för olika ändamål än som vore möjligt då endast ett anslag anvisas för fonden, varför från och med budgetåret 1946/47 specificerade investeringsanslag borde anvisas för de skilda ändamål, som skola tillgodoses i nu förevarande ordning.

Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen har, efter samråd med riksräkenskapsverket, framlagt förslag till uppdelning av investeringsanslaget till förrådsfonden och har i anslutning därtill gjort framställning om anvisande av anslag dels å tilläggsstat till riksstaten för innevarande budgetår med 5 050 000 kronor, dels ock å riksstaten för budgetåret 1946/47 med tillhoppa 11 302 000 kronor.

Luftfartsstyrelsen har hemställt om anslag för nästa budgetår med 1 350 000 kronor till maskiner m. m. för underhåll och drift av luftfartsleder.

Departementschefen har anfört följande beträffande väg- och vattenbyggnadsstyrelsens förslag till uppdelning å skilda investeringsanslag.

Hittills ha investeringsmedlen till väg- och vattenbyggnadsväsendets förrådsfond anvisats under ett anslag. Såsom framgår av framställningen i 1945 års statsverksproposition (kapitalbudgeten: bil. 4, punkten 105) har emellertid förutsatts, att i likhet med vad som tillämpas i fråga om affärsverksfonderna specificerade investeringsanslag skulle från och med budgetåret 1946/47 anvisas för de skilda ändamål, som skola tillgodoses inom förrådsfonden. Härigenom skulle vinnas, att statsmakterna erhöle en mera överskådlig bild av investeringsanslagens användning för olika ändamål än vad som för närvarande är fallet.

I här angivet syfte har väg- och vattenbyggnadsstyrelsen efter samråd med riksräkenskapsverket föreslagit, att särskilda investeringsanslag skulle anvisas för var och en av de fyra inom fonden redovisade tillgångsgrupperna, nämligen förrådsbyggnader m. m., maskincentralförråd, grustag m. m. och effektförråd. De för den förstnämnda gruppen avsedda medlen skulle uppdelas på så sätt, att för sådana byggnadsföretag, för vilka kostnaderna överstege 100 000 kronor, särskilda investeringsanslag skulle anvisas, medan för mindre byggnadsföretag ett gemensamt anslag skulle anvisas. De för investering i maskincentralförråd avsedda kapitalmedlen ha förutsatts skola uppdelas på två anslag, nämligen ett för anskaffning av motorfordon och ett för anskaffning av vägmaskiner m. m. Någon uppdelning av tillgångsgrupperna grustag m. m. och effektförråd har däremot ej ifrågasatts.

Väg- och vattenbyggnadsstyrelsens förslag, vilket ansluter sig till den anslagsteknik som tillämpas i fråga om affärsverksfonderna, synes ägnat att giva den större åskådlighet över investeringarna i väg- och vattenbyggnadsväsendets förrådsfond, som ansetts önskvärd. Genom anvisande av ett lämpligt avvägt kollektivanslag för mindre byggnadsföretag vid garagegårdarna, vilket anslag ställes till väg- och vattenbyggnadsstyrelsens disposition, synes vara sört för att onödig omgång och tidsutdräkt icke skola behöva ifrågakomma i samband med igångsättande av den mångfald smärre arbeten, som äro ofrånkomliga vid en rörelse av här ifrågavarande slag. Jag vill sålunda tillstyrka, att förslaget lägges till grund vid behandlingen av anslagen för nästa budgetår. Såsom väg- och vattenbyggnadsstyrelsen framhållit torde emellertid ifrågavarande anslagsteknik medföra behov av ett särskilt dispo-

sitionsanslag. Detta anslag bör få användas, förutom till ersättande av genom olyckshändelser förstörd egendom, för investering under samtliga fyra tillgångsgrupper, ehuru anslaget av skäl som styrelsen anfört torde få sin huvudsakliga betydelse för tillgångsgruppen förrådsbyggnader m. m. Kungl. Maj:t torde böra äga att ställa större eller mindre del av anslaget till väg- och vattenbyggnadsstyrelsens förfogande för att användas för arbeten och anläggningar, vilka var för sig beräknas draga en kostnad av högst 100 000 kronor. Anslaget bör i övrigt stå till Kungl. Maj:ts förfogande för att efter framställning av styrelsen kunna tagas i anspråk jämväl för arbeten och anskaffningar, för vilka medelsbehovet beräknas överstiga 100 000 kronor. Kungl. Maj:t bör därvid vara oförhindrad att använda anslagsbeloppet för täckande av motsedd brist på annat anslag.

Såsom av det föregående framgår har i samband med inrättandet av luftfartsstyrelsen nästlidet år slutlig ställning ej tagits till frågan om redovisningen av för flygfältsunderhållet erforderliga fordon, maskiner och redskap. Sålunda uttalades i propositionen nr 262 till 1945 års riksdag, att i avvaktan på närmare överväganden om förrådsväsendet för luftfarten ifrågavarande redskap och materiel tills vidare borde redovisas över väg- och vattenbyggnadsväsendets förrådsfond. Luftfartsstyrelsen har nu hemställt, att denna ordning måtte få tillämpas jämväl under nästa budgetår och att spørsmålet om en ändrad redovisning finge omprövas i samband med vissa andra budgettekniska frågor, berörande budgetåret 1947/48, i fråga om vilka styrelsen hade för avsikt att framdeles framlägga förslag. Mot vad styrelsen sålunda hemställt har jag icke något att erinra. Vid en fortsatt redovisning under nästa budgetår av ifrågavarande redskap och materiel över väg- och vattenbyggnadsverkets förrådsfond uppkommer vid tillämpning av den föreslagna anslagstekniken beträffande investeringarna i förrådsfonden frågan, huruvida de av luftfartsstyrelsen för nästa budgetår äskade investeringarna för anskaffning av materiel m. m. för flygfältsunderhållet böra anvisas under särskild anslagsrubrik eller efter investeringarnas art fördelas på de olika anslag, som i det föregående föreslagits skola upptagas under fonden. Luftfartsstyrelsen har för sin del förordat det förstnämnda alternativet. För egen del finner jag det senare alternativet bättre ansluta sig till den föreskrivna redovisningen av fondens tillgångar under fyra olika tillgångsgrupper. Jag vill även erinra om att investeringarna i förrådsfonden för hamnbyggnadsverksamheten förutsatts skola ske i anslutning till den anslagsrubricering, som väg- och vattenbyggnadsstyrelsen i samråd med riksräkenskapsverket föreslagit. Jag förordar sålunda, att ifrågavarande investeringar för luftfartsfondens räkning ske över de anslag, som förutsatts skola upptagas under förrådsfonden.

I enlighet med vad jag tidigare i dag anfört vid anmälan av anslag under väg- och vattenbyggnadsväsendet bör fondens benämning från och med den 1 juli 1946 ändras till väg- och vattenbyggnadsverkets förrådsfond.

Vidkommande de av väg- och vattenbyggnadsstyrelsen gjorda beräkningarna av det beträffande tillgångsgruppen förrådsbyggnader m. m. aktuella anslagsbehovet framhåller departementschefen följande.

Enligt av styrelsen gjorda inventeringar uppgå kostnaderna för att avhjälpa det mest trängande behovet av husbyggnader för vägväsendet till 12 920 000 kronor, däri inräknat ett belopp av 800 000 kronor för sanitära anordningar i befintliga garage. Tages hänsyn till de i innevarande budgetårs anslag till förrådsfonden ingående medlen å 2 500 000 kronor till förrådsbyggnader och garage, skulle det återstående medelsbehovet uppgå till

10 420 000 kronor. Av detta belopp skulle enligt styrelsens förslag 5 050 000 kronor, avseende de arbeten som äro mest angelägna, anvisas på tilläggsstat till riksstaten för innevarande budgetår och återstoden, 5 370 000 kronor, fördelas med 2 500 000 kronor å nästa budgetår och 2 870 000 kronor å budgetåret 1947/48. Tilläggsstatsbeloppet har föreslagits skola fördelas på dels ett anslag å 1 512 000 kronor för smärre, icke närmare angivna byggnadsarbeten m. m., vilka var för sig draga en kostnad icke överstigande 100 000 kronor, dels ett anslag å 800 000 kronor till sanitära anordningar å befintliga garage, dels ock 16 anslag å tillhoppa 2 378 000 kronor för särskilt specificerade förråds- och garagebyggnader, för vilka kostnaderna för var och en av dem beräknats överstiga 100 000 kronor. Av det för nästa budgetår avsedda beloppet föreslås 1 100 000 kronor skola anvisas för smärre byggnadsarbeten m. m. och återstoden 1 400 000 kronor skola anvisas till nio närmare angivna garagebyggnader, vilka var för sig beräknats draga en större kostnad än 100 000 kronor.

Utredning, som på uppdrag av statens sakrevision utförts av f. d. generaldirektören Granholm, bestyrker, att omfattande arbeten för komplettering och ombyggnad av vägväsendets förråds- och garagebyggnader äro av behovet påkallade för att ur tekniska och ekonomiska synpunkter angelägna rationaliseringsåtgärder skola kunna komma till stånd. Utredningsmannen har — under framhållande av att räntabiliteten å härför erforderliga investeringar vore väl tryggad — förordnat, att medel av i huvudsak den omfattning som väg- och vattenbyggnadsstyrelsen föreslagit ställdes till styrelsens förfogande för att användas för uppförande av nya garage- och förrådsbyggnader m. m. För att de mest trängande behoven snarast skola kunna tillgodoses har utredningsmannen ansett 4 250 000 kronor böra anvisas å tilläggsstat till riksstaten för innevarande budgetår.

Då jag finner det angeläget, att de möjligheter till en rationalisering av väghållningen, som vägväsendets förstatligande erbjuder, bliva tillvaratagna, vill jag ansluta mig till det av väg- och vattenbyggnadsstyrelsen framlagda byggnadsprogrammet. Jag vill också biträda styrelsens förslag, att av de för programmens genomförande erforderliga medlen ett sammanlagt belopp av 5 050 000 kronor anvisas å tilläggsstat till riksstaten för innevarande budgetår. Av utgifterna för de återstående arbetena, 5 370 000 kronor, synas 2 500 000 kronor böra anvisas för nästa budgetår, därvid enligt styrelsens förslag 1 100 000 kronor böra avses för smärre byggnadsarbeten, tillbyggnader m. m. och 1 400 000 kronor för uppförande av nio särskilt angivna garagebyggnader. Om anvisande av förenämnda anslag å tilläggsstat gör jag framställning senare.

Beträffande investeringsbehovet i övrigt anför departementschefen följande.

Det sammanlagda investeringsbehovet för tillgångsgruppen maskincentralförråd har styrelsen för nästa budgetår beräknat till 8 550 000 kronor, av vilket belopp 3 550 000 kronor skulle anvisas under anslaget till motorfordon och återstoden, 5 000 000 kronor, under anslaget till vägmaskiner m. m. I sistnämnda belopp ingå 300 000 kronor till maskiner m. m. för hamnbyggnadsändamål. De beräkningar, som ligga till grund för det av styrelsen angivna anslagsbehovet, synas ej böra giva anledning till erinran. Anslagen torde emellertid böra ökas med de belopp som erfordras till investeringar för luftfartsfondens räkning. Luftfartsstyrelsen har för ändamålet beräknat erforderligt ett sammanlagt belopp av 1 350 000 kronor, som fördelar sig med

900 000 kronor på åtta satser maskinell snöröjningsmateriel, 150 000 kronor på brand-, ambulans-, redskaps- och personbilar samt 300 000 kronor på smärre maskiner och effekter för fältunderhållet. Under krigsåren har enligt vad jag inhämtat materiel av ifrågavarande slag av olika skäl kunnat anskaffas endast i mycket begränsad omfattning, varför behovet av en utökning är stort. På grund härav samt med hänsyn till den ökning av flygfältsarealen, som under senare år skett och som under de närmaste åren torde komma att fortsätta, vill jag icke resa invändning mot att medel av den storleksordning, som styrelsen föreslagit, ställas till förfogande. I anslutning till vad jag i det föregående anført angående anslagstekniken i vad avser förrådsfonden synas med bifall till luftfartsstyrelsens hemställan de av väg- och vattenbyggnadsstyrelsen äskade anslagen för nästa budgetår böra ökas, anslaget till motorfordon med 150 000 kronor till 3 700 000 kronor och anslaget till vägmaskiner m. m. med 900 000 kronor till 5 900 000 kronor.

Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen har föreslagit, att anslagen till grustag m. m. och till effektförråd skulle upptagas med allenast formella belopp om vardera 1 000 kronor. I anslaget till effektförråd bör emellertid inräknas det belopp av 300 000 kronor för luftfartsfondens smärre maskiner och effekter, vars anvisande icke föranlett erinran från min sida. I enlighet härmed skulle sålunda anslaget till grustag m. m. böra anvisas med 1 000 kronor och anslaget till effektförråd med 300 000 kronor.

Dispositionsanslaget synes enligt väg- och vattenbyggnadsstyrelsens förslag böra anvisas med 250 000 kronor.

Det kan antagas, att vid ingången av nästa budgetår en reservation å innevarande budgetårs anslag till förrådsfonden kommer att föreligga. Denna reservation torde lämpligen böra överföras till och fördelas på respektive för nästa budgetår anvisade anslag under de olika tillgångsgrupperna. Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t att efter förslag av väg- och vattenbyggnadsstyrelsen meddela beslut härutinnan.

För innevarande budgetår ha investeringsmedlen till väg- och vattenbyggnadsväsendets förrådsfond anvisats under ett anslag, benämnt Väg- och vattenbyggnadsväsendets förrådsfond. Departementschefen föreslår nu anvisande från och med budgetåret 1946/47 av dels särskilda investeringsanslag för var och en av de fyra inom fonden redovisade förrådsgrupperna, dels ock ett särskilt dispositionsanslag. Härjämte föreslås att beteckningen å förrådsfonden från och med nästa budgetår ändras till Väg- och vattenbyggnadsverkets förrådsfond. Mot vad sålunda föreslagits har utskottet icke funnit anledning till erinran.

Utskottet.

Vad härefter angår medelsbehovet för ifrågavarande ändamål har departementschefen i förevarande sammanhang förordnat anvisande av tillhoppa 17 701 000 kronor, därav 5 050 000 kronor å tilläggsstat för innevarande budgetår och återstoden, 12 651 000 kronor, å riksstaten för budgetåret 1946/47. Inemot hälften av dessa belopp erfordras för komplettering och ombyggnad av vägväsendets förråds- och garagebyggnader. Då dessa byggnadsåtgärder torde vara nödvändiga för att åstadkomma önskvärd rationalisering på vägväsendets område, har utskottet icke funnit anledning till erinran mot att medel för deras vidtagande anvisas. Icke heller har utskottet något att erinra mot att medel i av departementschefen angiven omfattning anvisas för öv-

riga här avsedda ändamål. Utskottet, som i annat sammanhang ämnar tillstyrka den föreslagna medelsanvisningen å tilläggsstat till riksstaten för in-
nevarande budgetår, får under förevarande punkt hemställa,

att riksdagen må till *Smärre byggnadsarbeten, tillbyggnader m. m.* för budgetåret 1946/47 anvisa ett investeringsanslag av 1 100 000 kronor.

2:o) **Huvudgarage i vägmästareområde nr 8, Stockholms län.** Under hänvisning till vad utskottet under föregående punkt anfört får utskottet hemställa,

att riksdagen må till *Huvudgarage i vägmästareområde nr 8, Stockholms län* för budgetåret 1946/47 anvisa ett investeringsanslag av 190 000 kronor.

3:o) **Huvudgarage i vägmästareområde nr 1, Södermanlands län.** Under hänvisning till vad utskottet under punkten 1 anfört får utskottet hemställa,

att riksdagen må till *Huvudgarage i vägmästareområde nr 1, Södermanlands län* för budgetåret 1946/47 anvisa ett investeringsanslag av 140 000 kronor.

4:o) **Filialgarage i vägmästareområde nr 3, Östergötlands län.** Under hänvisning till vad utskottet under punkten 1 anfört får utskottet hemställa,

att riksdagen må till *Filialgarage i vägmästareområde nr 3, Östergötlands län* för budgetåret 1946/47 anvisa ett investeringsanslag av 138 000 kronor.

5:o) **Huvudgarage i vägmästareområde nr 7, Kalmar län.** Under hänvisning till vad utskottet under punkten 1 anfört får utskottet hemställa,

att riksdagen må till *Huvudgarage i vägmästareområde nr 7, Kalmar län* för budgetåret 1946/47 anvisa ett investeringsanslag av 142 000 kronor.

6:o) **Huvudgarage i vägmästareområde nr 1, Älvsborgs län.** Under hänvisning till vad utskottet under punkten 1 anfört får utskottet hemställa,

att riksdagen må till *Huvudgarage i vägmästareområde nr 1, Älvsborgs län* för budgetåret 1946/47 anvisa ett investeringsanslag av 160 000 kronor.

7:o) **Huvudgarage i vägmästareområde nr 10, Värmlands län.** Under hänvisning till vad utskottet under punkten 1 anfört får utskottet hemställa,

att riksdagen må till *Huvudgarage i vägmästareområde nr 10, Värmlands län* för budgetåret 1946/47 anvisa ett investeringsanslag av 167 000 kronor.

8:o) **Huvudgarage i vägmästareområde nr 7, Västmanlands län.** Under hänvisning till vad utskottet under punkten 1 anfört får utskottet hemställa,

att riksdagen må till *Huvudgarage i vägmästareområde nr 7, Västmanlands län* för budgetåret 1946/47 anvisa ett investeringsanslag av 154 000 kronor.

9:o) **Huvudgarage i vägmästareområde nr 15, Västernorrlands län.** Under hänvisning till vad utskottet under punkten 1 anfört får utskottet hemställa,

att riksdagen må till *Huvudgarage i vägmästareområde nr 15, Västernorrlands län* för budgetåret 1946/47 anvisa ett investeringsanslag av 122 000 kronor.

10:o) **Huvudgarage i vägmästareområde nr 19, Västerbottens län.** Under hänvisning till vad utskottet under punkten 1 anfört får utskottet hemställa,

att riksdagen må till *Huvudgarage i vägmästareområde nr 19, Västerbottens län* för budgetåret 1946/47 anvisa ett investeringsanslag av 187 000 kronor.

11:o) **Motorfordon.** Under hänvisning till vad utskottet under punkten 1 anfört får utskottet hemställa,

att riksdagen må till *Motorfordon* för budgetåret 1946/47 anvisa ett investeringsanslag av 3 700 000 kronor.

12:o) **Vägmaskiner m. m.** Under hänvisning till vad utskottet under punkten 1 anfört får utskottet hemställa,

att riksdagen må till *Vägmaskiner m. m.* för budgetåret 1946/47 anvisa ett investeringsanslag av 5 900 000 kronor.

13:o) **Grustag m. m.** Under hänvisning till vad utskottet under punkten 1 anfört får utskottet hemställa,

att riksdagen må till *Grustag m. m.* för budgetåret 1946/47 anvisa ett investeringsanslag av 1 000 kronor.

14:o) **Effektförråd.** Under hänvisning till vad utskottet under punkten 1 anfört får utskottet hemställa,

att riksdagen må till *Effektförråd* för budgetåret 1946/47 anvisa ett investeringsanslag av 300 000 kronor.

15:o) **Väg- och vattenbyggnadsverkets dispositionsanslag.** Under hänvisning till vad utskottet under punkten 1 anfört får utskottet hemställa,

att riksdagen må såsom *Väg- och vattenbyggnadsverkets dispositionsanslag* för budgetåret 1946/47 anvisa ett investeringsanslag av 250 000 kronor.

Stockholm den 12 mars 1946.

På statsutskottets vägnar:

J. B. JOHANSSON.

Vid förestående ärendes slutbehandling inom utskottet hava närvarit

från första kammaren: herrar *Johan Bernhard Johansson, Lindström, Gränebo, Karl Andersson, Mannerskantz, Gustaf Karlsson, Berling, Näsström, Hesselbom, Albertsson, Ivar Persson* och *Ragnar Bergh*; samt

från andra kammaren: herrar *Törnkvist, Ward, Ohlin, Falla, Bergström, Rubbestad, Andersson* i Malmö, *Holmström, Åkerström, Thapper, Onsjö* och *Persson* i Vinberg.